

22.12.2016

OSNUTEK POROČILA

o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja
(2016/2272(INI))

Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov

Poročevalec: Pascal Durand

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽITEV	9

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o daljši življenjski dobi za izdelke: koristi za potrošnike in podjetja (2016/2272(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 114,
- ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti členov 191, 192 in 193, ter sklicevanja na cilj skrbne in preudarne uporabe naravnih virov,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. junija 2008 z naslovom Trajnostna potrošnja in proizvodnja ter akcijski načrt za trajnostno industrijsko politiko (COM(2008)0397),
- ob upoštevanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo,
- ob upoštevanju delovnega načrta Komisije za okoljsko primerno zasnovo za obdobje 2016–2019 (COM(2016)0773), zlasti cilja glede določitve zahtev, ki bi bile bolj specifične za posamezni izdelek in bolj horizontalne na področjih, kot so trajnost, popravljivost, nadgradljivost, zasnovanost za razstavljanje ter preprosta ponovna uporaba in recikliranje,
- ob upoštevanju Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov, povezanih z energijo, s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku,
- ob upoštevanju Sklepa št. 1386/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2020 „Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta“ (sedmi okoljski akcijski program),
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 17. oktobra 2013 o temi Za trajnejšo potrošnjo: življenjska doba industrijskih proizvodov in obveščanje potrošnikov za ponovno pridobitev zaupanja¹,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. januarja 2011 z naslovom Evropa, gospodarna z viri – vodilna pobuda iz strategije Evropa 2020 (COM(2011)0021),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. septembra 2011 z naslovom Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri (COM(2011)0571),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. aprila 2013 z naslovom Oblikovanje enotnega trga za ekološke proizvode – Izboljšanje obveščanja o okoljski učinkovitosti proizvodov in organizacij (COM(2013)0196),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. julija 2014 z naslovom Na poti h krožnemu

¹ UL C 67, 6.3.2014, str. 23.

- gospodarstvu: program za Evropo brez odpadkov (COM(2014)0398),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. decembra 2015 z naslovom Zaprtje zanke – akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo (COM(2015)0614) in svežnja o krožnem gospodarstvu, na podlagi katerega je predvidena zlasti revizija direktiv o odpadkih (Direktiva 2008/98/ES), embalaži in odpadni embalaži (Direktiva 94/62/ES), odlaganju odpadkov na odlagališčih (Direktiva 1999/31/ES), izrabljenih vozilih (Direktiva 2000/53/ES), baterijah in akumulatorjih ter odpadnih baterijah in akumulatorjih (Direktiva 2006/66/ES) ter odpadni električni in elektronski opremi (Direktiva 2012/19/EU),
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 22. novembra 2016 z naslovom Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost (COM(2016)0739),
 - ob upoštevanju Direktive Komisije o nekaterih vidikih pogodb o dobavi digitalnih vsebin in drugih oblikah prodaje materialnega blaga na daljavo (COM(2015)0634),
 - ob upoštevanju Direktive 2011/86/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov,
 - ob upoštevanju Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu,
 - ob upoštevanju poročila Evropske potrošniške organizacije z dne 18. avgusta 2015 z naslovom *Durable goods: More sustainable products, better consumer rights - Consumer expectations from the EU's resource efficiency and circular economy agenda* (Trajno blago: bolj trajnostni izdelki, večje pravice potrošnikov – Pričakovanja potrošnikov glede načrta EU o učinkoviti rabi virov in krožnem gospodarstvu),
 - ob upoštevanju študije Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 29. marca 2016 z naslovom *Les effets de l'affichage de la durée d'utilisation des produits sur les consommateurs* (Učinki označevanja življenjske dobe izdelkov na potrošnike),
 - ob upoštevanju študije, izvedene julija 2016 na zahtevo Odbora Evropskega parlamenta za notranji trg in varstvo potrošnikov, z naslovom *A longer life time for products: benefits for consumers and companies* (Daljša življenjska doba izdelkov: koristi za potrošnike in podjetja),
 - ob upoštevanju sinteze Evropskega centra za varstvo potrošnikov z dne 18. aprila 2016 z naslovom *L'obsolescence programmée ou les dérives de la société de consommation* (Programirano zastaranje ali odkloni potrošniške družbe),
 - ob upoštevanju avstrijskega standarda ONR 192102, ki se imenuje *Label of excellence for durable, repair-friendly designed electrical and electronic appliances* (oznaka odličnosti za trajne popravljive električne in elektronske naprave),
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov in mnenja

Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A8-0000/2017),

- A. ker je Komisija v delovnem načrtu za okoljsko primerno zasnovano za obdobje 2016–2019 obravnavala krožno gospodarstvo in potrebo po reševanju vprašanja trajnosti in možnosti recikliranja;
- B. ker dejstvo, da je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel mnenje o življenjski dobi izdelkov, kaže na to, da se gospodarski subjekti in civilna družba zanimajo za to vprašanje;
- C. ker študija, ki jo je naročil Odbor za notranji trg in varstvo potrošnikov, kaže, da je treba spodbuditi krožno gospodarstvo, zlasti z javnimi politikami;
- D. ker se je pojavil gospodarski model, ki temelji na uporabi, s katerim je mogoče zmanjšati negativni okoljski in družbeni učinek modela, ki v glavnem temelji na lastništvu blaga;
- E. ker se v številnih industrijskih sektorjih v Evropi zmanjšuje število delovnih mest in ker je treba del proizvodnje vrniti na lokalno raven ter spodbujati sektor popravil, da bi ustvarili delovna mesta, ki jih ni mogoče preseliti;
- F. ker je trg rabljenega blaga pomemben za socialno in lokalno gospodarstvo ter za vključevanje ljudi v stiski na trg dela;
- G. ker sta ohranjanje surovin in omejevanje proizvodnje odpadkov pomembna tako z gospodarskega kot okoljskega vidika, kar se je skušalo upoštevati v pojmu razširjene odgovornosti proizvajalca;
- H. ker raziskava Eurobarometra iz junija 2014 kaže, da si 77 odstotkov potrošnikov v Evropski uniji želi, da bi blago lahko popravili, namesto da bi kupili novega;
- I. ker upadanje zaupanja potrošnikov v kakovost izdelkov škodi evropskim podjetjem in ker je predlog Komisije, da se domneva skladnosti podaljša na 24 mesecev, korak v pravo smer;
- J. ker so informacije, ki se dajejo potrošnikom o trajnosti in popravljivosti izdelkov, pomanjkljive in različne, medtem ko je študija Evropskega ekonomsko-socialnega odbora iz marca 2016 pokazala, da obstaja pozitivna povezava med označevanjem življenjske dobe izdelkov in vedenjem potrošnikov;
- K. ker obstajajo številne nacionalne pobude za reševanje vprašanja prezgodnjega zastaranja blaga in ker je treba oblikovati skupno strategijo za enotni trg;
- L. ker je življenjska doba digitalnih nosilcev bistvena za življenjsko dobo elektronskih aparatov in ker je zaradi vse hitrejšega zastaranja programske opreme potrebna njena prilagodljivost, da bi ostala konkurenčna;

Zasnova odpornih, trajnih in kakovostnih izdelkov

1. poziva Komisijo, naj za posamezne kategorije izdelkov določi merila za minimalno odpornost, ki naj veljajo že ob njihovi zasnovi, tako da v Evropskem odboru za

- elektrotehnično standardizacijo (CENELEC) začne izvajati postopek standardizacije, ki naj zajema odpornost izdelka, njegovo popravljivost ali nadgradljivost itd.;
2. poziva k prilagajanju ekološkega prispevka glede na podaljšanje življenjske dobe izdelkov, s čimer bi nagradili prizadevanja najbolj skrbnih proizvajalcev;
 3. poziva k oblikovanju evropskega programa, s katerim bi podpirali podjetja, ki razvijajo modularno zasnovane izdelke, ki jih je mogoče enostavno razstaviti in zamenjati;

Sistemizacija možnosti popravila

4. poziva Komisijo, naj uvede pravico do možnosti popravila izdelkov, tako da:
 - prednostno spodbuja k popravilu blaga v okviru garancije, razen če popravilo ni primerno ali če se izkaže, da bi bilo predrago,
 - zagotovi pravico do prenosljivosti garancijske dobe, ki naj ustreza roku za popravilo,
 - prepove neodstranljivost delov, ki so bistveni za dobro delovanje izdelka, in v osnovnem opisu izdelka navede, da ga je mogoče popraviti,
 - uvede splošno obveznost, da se ob nakupu priloži navodilo za vzdrževanje in popravilo,
 - začne izvajati postopek standardizacije nadomestnih delov in orodij, potrebnih za popravilo, s čimer bi izboljšali učinkovitost storitev popravil,
 - združi informacije o razpoložljivosti delov, navodilih za uporabo itd., če je le mogoče z vzpostavitev digitalne platforme;
5. meni, da je zelo pomembno zagotoviti razpoložljivost nadomestnih delov, ki so bistveni za dobro delovanje blaga, in sicer tako, da:
 - se namesto dostopnosti sklopov zagotovi dostopnost posameznih delov,
 - so tisti, ki dajejo izdelke na trg, v minimalnem obdobju dolžni zagotavljati bistvene dele po razumni ceni in v razumnem roku,
 - se sprejme jasno in harmonizirano označevanje, pri katerem se navede, ali so nadomestni deli blaga razpoložljivi ali ne in kako dolgo;
6. spodbuja države članice, naj sprejmejo davčne ukrepe za spodbujanje popravila in prodaje rabljenega blaga ter uvede usposabljanje za popravila;
7. opozarja, da bi morale biti popravila izdelka vedno mogoče pri neodvisnem serviserju, zlasti s prepovedjo tehničnih postavk ali programske opreme, ki onemogoča popravilo zunaj odobrenih kanalov;
8. spodbuja ponovno uporabo nadomestnih delov na trgu rabljenega blaga in poudarja, kako pomembno je vlagati v tiskanje v tehniki 3D, da bi ustvarili dele na zahtevo strokovnih izvajalcev popravil in potrošnikov, ki sami izvajajo popravila, in da bi spodbujali prosti dostop do načrtov za te dele;

Spodbujanje gospodarskega modela, usmerjenega k uporabi

9. poziva Komisijo, naj se posveti razvoju funkcionalnega gospodarstva in izvede študijo o učinkih, vzvodih in ovirah za posamezne družine izdelkov pri razvoju tega gospodarskega modela;
10. poziva države članice, naj:
 - organizirajo medsebojno sodelovanje ustreznih akterjev, da bi ponovno razmislili o modelu prodaje uporabe, ki bo koristen za vse,
 - si okrepljeno prizadevajo za poenostavitev predpisov in sprejmejo davčno politiko, ki bo naklonjena funkcionalnemu gospodarstvu, tako da zmanjšajo stopnjo DDV in uvedejo davčne olajšave ali dotacije, s čimer bodo spodbujale najem, izmenjavo in izposojajo predmetov,
 - podpirajo teritorialne skupnosti, ki vlagajo v področje funkcionalnega in sodelovalnega gospodarstva;
11. poziva države članice, naj v svojih javnih politikah spodbujajo funkcionalno gospodarstvo, uvedejo obvezno upoštevanje trajnosti izdelkov pri javnih naročilih in povečajo stopnjo ponovne uporabe opreme za upravo;
12. poziva Komisijo, naj potrdi, da je pri spodbujanju krožnega gospodarstva pomembna trajnost izdelkov, ter finančno spodbuja socialne in gospodarske inovacije, ki podpirajo ponovno zaposlovanje, gospodarstvo uporabe in popravila;
13. spodbuja Komisijo, naj električne in elektronske aparate, ki jih je mogoče ponovno uporabiti in prilagoditi, obravnava kot vire, ne pa kot odpadke, da bi olajšali njihovo izročitev socialnim združenjem in podjetjem, ki bi to blago in njegove sestavne dele predelali;

Boljše obveščanje potrošnikov

14. poziva Komisijo, naj izboljša obveščanje o trajnosti izdelkov, tako da:
 - spodbuja uvedbo evropske oznake, na kateri bodo navedeni zlasti trajnost, okoljsko primerna zasnova, možnost prilagoditve sestavnih delov za uskladitev z razvojem blaga in možnost popravila,
 - uvede obvezno označevanje predvidenega trajanja uporabe na podlagi standardiziranih meril, ki jih pripravi skupina akterjev,
 - za najpomembnejše potrošniške izdelke, zlasti velike električne gospodinjske aparate, ustvari števec uporabe;
 - izvede študijo o učinku uskladitve življenjske dobe s trajanjem zakonite garancije;
15. spodbuja teritorialne skupnosti, podjetja in združenja, naj izvajajo kampanje ozaveščanja potrošnikov o podaljšanju življenjske dobe izdelkov, zlasti z nasveti o vzdrževanju, popravilu, ponovni uporabi itd.;

Prepoved programiranega zastaranja

16. poziva k opredelitvi programiranega tehničnega zastaranja ali programiranega zastaranja programske opreme, na podlagi katere bi lahko prepovedali izdelke, ki so zasnovani tako, da se jim življenjska doba prezgodaj izteče; v zvezi s tem poziva k večji pravni zaščiti prijaviteljev nepravilnosti;

Okrepitev pravice do zakonite garancije za skladnost

17. poziva Komisijo, naj izboljša zaupanje potrošnikov, tako da:
 - ohrani 24-mesečno zakonito garancijo kot minimalni prag, nad katerim lahko države članice sprejmejo nacionalne določbe, ki zagotavljajo večjo zaščito,
 - za družine izdelkov, ki porabljajo energijo, podaljša zakonito garancijo za skladnost na več kot dve leti, pri čemer naj se opre na študijo o življenjskem ciklusu izdelkov, ki se izvaja v okviru okoljsko primerne zasnove, za velike električne gospodinjske aparate in trajne premičnine pa postopoma uvede minimalno petletno garancijo, da bi se podjetja temu lahko prilagodila,
 - zagotovi uradno obveščanje potrošnika o prodajni pogodbi in njegovi pravici do zakonite garancije in spodbuja programe obveščanja o tej pravici,
 - poenostavi dokazilo o nakupu za potrošnika, tako da s splošno uporabo digitalnega dokazila o garanciji garancijo namesto s kupcem poveže s predmetom;
18. zahteva, naj se na evropski ravni uvede mehanizem za vlaganje pritožb zaradi neupoštevanja pravice do garancije, s katerim bi lažje nadzorovali, ali upravne službe izvajajo evropske standarde;

Zaščita potrošnikov pred zastaranjem programske opreme

19. pričakuje, da se bodo opredelili standardi za najkrajšo življenjsko dobo računalniške opreme, in poziva k večji preglednosti, kar zadeva nadgradljivost aparatov;
20. predlaga, naj se določi razumni rok uporabe, do katerega je obvezno varnostno posodabljanje operacijske sisteme;
21. poziva k uvedbi malusa za ekološki prispevek, če posodabljanje programske opreme, ki je nujno za delovanje aparata, ni na voljo, in poziva, naj se omogoči odstranjevanje posodobitev in zagotovijo informacije o njihovih posledicah za delovanje aparata;
22. spodbuja, naj bodo s standardizacijo deli, vključno s procesorjem, prilagodljivi, da bi blago ohranilo svojo raven delovanja;
23. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Življenjska doba blaga: izziv za potrošnike

Vprašanje življenjske dobe blaga zadeva več ravni:

- odpornost in popravljivost izdelkov,
- življenjska doba programske opreme v računalniških izdelkih,
- informacije, ki so na voljo kupcu.

Potrošniki vse manj zaupajo v odpornost izdelkov. K temu je pripomoglo zmanjšanje kakovosti nizkocenovnih izdelkov in usmerjanje medijske pozornosti na pojave, ki še posebej vzbujajo ogorčenje, čeprav naj bi bili postranskega pomena. Po nedavni anketi, ki jo je izvedlo francosko združenje potrošnikov, naj bi bilo 92 % vprašanih prepričanih, da so električni gospodinjski aparati ali izdelki visoke tehnologije namenoma zasnovani tako, da ne trajajo dolgo.

Evropski potrošniki nimajo na voljo skoraj nobenih informacij o zanesljivosti izdelkov. Ker jih cena več ne opozarja na razmerje med kakovostjo in stroški, se še toliko lažje odločajo za izdelke nizkega cenovnega razreda iz držav v vzponu, kar še pospešuje gospodarski damping. Te razmere tako škodujejo evropskim podjetjem, ki pogosto ponujajo trajnejše blago višje kakovosti.

Poleg tega se zaradi vsesplošne uporabe povezanih predmetov in odvisnosti uporabnikov od nove tehnologije postavlja pereče socialno vprašanje, povezano s hitrim zastaranjem programske opreme in nosilcev. Prve žrtve hitrega zastaranja izdelkov so najmanj premožni državljani, ki se zaradi pomanjkanja denarja odločajo predvsem za poceni izdelke, ki se hitreje pokvarijo, in so tako dvakrat oškodovani.

Popravljivost blaga: gospodarski izziv

Nezadovoljstvo potrošnikov ni povezano zgolj z odpornostjo blaga, marveč tudi s tem, da ga ni mogoče popraviti, kar slabi tudi sektor popravil, ki vsako leto izgubi vse več delovnih mest v Evropi.

Na popravljivost izdelkov negativno vpliva več dejavnikov:

- pomanjkljiv dostop do nadomestnih delov in njihova previsoka cena,
- stroški dela v primerjavi z nizkimi stroški uvoženih izdelkov,
- pomanjkanje ustreznih informacij o popravilih in vzdrževanju,
- vse večja zapletenost zlasti programske in elektronske opreme,
- ovire, ki preprečujejo vstop na trg neodvisnim in samozaposlenim serviserjem,
- majhna možnost popravila izdelkov in njihovih sestavnih delov,

- pomanjkljive storitve zagotavljanja nadomestnega blaga med popravilom.

Po podatkih raziskave Eurobarometra iz leta 2014 bi 77 odstotkov evropskih državljanov blago raje popravilo, kot pa kupilo novega, vendar so na koncu primorani, da ga nadomestijo ali zavržejo, saj so stroški popravila previsoki.

Kar zadeva delovna mesta, se je zaradi omejevanja popravil zmanjšalo število serviserjev:

- na Nizozemskem so v tem sektorju v sedmih letih ukinili 2000 delovnih mest;
- v Nemčiji so v enem letu zaprli 13 odstotkov servisnih delavnic za radijske in televizijske sprejemnike;
- na Poljskem se je v dveh letih število serviserjev zmanjšalo za 16 odstotkov...

Vzporedno s tem upadom pa imajo brezplačne servisne delavnice in spletna mesta za samopopravilo vse večji uspeh, kar kaže na to, da je povpraševanje po popravilih veliko.

V sektorju popravil bi lahko ustvarili veliko delovnih mest, ki jih ne bi bilo mogoče preseliti, če bi bili izdelki zasnovani tako, da bi trajali in da bi bili popravljivi, in če bi storitve bolj prilagodili potrebam potrošnikov. Dajanje prednosti popravilu pred zamenjavo, zlasti v zakoniti garancijski dobi, je ekološki izziv, saj se s sistematičnim zamenjevanjem zavrže še nova oprema, proizvajalcev pa se ne spodbuja, da bi zasnovali odpornejše izdelke.

Številni pokvarjeni aparati (do 44 odstotkov električnih in elektronskih aparatov) se tako ne popravijo. S podpiranjem sektorja popravil bi omogočili ustvarjanje delovnih mest, močno bi zmanjšali količino odpadkov in onesnaževanje, občutno pa bi izboljšali tudi kupno moč potrošnikov in ustvarili poslovne priložnosti za evropska podjetja.

Celostni pristop: na poti h gospodarstvu uporabe

Življenjska doba izdelkov je odvisna od številnih medsebojno odvisnih akterjev, to je proizvajalcev, dobaviteljev, distributerjev in potrošnikov pa tudi držav. S podaljševanjem življenjske dobe izdelkov je treba oblikovati gospodarski model, ki bo temeljil na ravnovesju med potrebami potrošnikov in industrije ter okoljskimi zahtevami.

Bistveni dejavnik, ki vpliva na življenjsko dobo izdelkov, je vsekakor njihova zasnova, pomembno vlogo pa ima tudi prodajni model. Funkcionalno in sodelovalno gospodarstvo, ki je v polnem razmahu, nam ponuja nove možnosti za izboljšanje kakovosti in trajanja izdelkov, danih na trg. S spodbujanjem uporabe namesto lastništva je poudarek na storitvah, ne pa na stopnji zamenjave blaga. Gospodarstvo uporabe, ki lahko prinese znatne gospodarske in okoljske koristi, še dodatno krepijo digitalna orodja, ki olajšujejo izmenjavo v zaupanja vrednih skupnostih.

Opisani model se uvršča v globalni okvir krožnega gospodarstva. Komisija je leta 2015 skušala z zakonodajnim svežnjem na to temo podpreti razvoj tega zglednega modela, ki ohranja vire, zmanjšuje odpadke in ustvarja delovna mesta v konkurenčnejšem gospodarstvu.

S takim modelom bi lahko ustvarili nova delovna mesta za vse ravni izobrazbe, če bi ga spremljala ustrezna politika usposabljanja.

V sektorju ponovne uporabe in popravil je po ocenah mogoče za 10.000 ton izrabljenega blaga ustvariti 296 delovnih mest. Glede na to, da bi lahko ponovno uporabili tretjino blaga, zbranega v centrih za recikliranje odpadkov, bi lahko ustvarili več kot 200.000 lokalnih delovnih mest, če bi za ponovno uporabo pripravili zgolj odstotek komunalnih odpadkov v Evropi.

S ponovno uporabo, pred katero ima vse prepogosto prednost recikliranje, se podaljša življenjska doba izdelkov, ki se z malo spremembami ponovno vključijo v gospodarski krogotok. Novejše študije kažejo, da bi lahko v Evropi – če bi evropska podjetja namesto recikliranju računalnikov dajala prednost njihovi ponovni uporabi – ustvarili 10.500 delovnih mest, ki jih ne bi bilo mogoče preseliti, in pri tem letno prihranili okrog 6 milijonov ton toplogrednih plinov in 44 milijonov m³ vode, da ne govorimo o surovinah.

Če bi razmislili o novih načinih proizvodnje, prodaje in potrošnje z vidika podaljšanja življenjske dobe izdelkov, bi lahko ustvarili ugodne pogoje za oživitev dejavnosti na evropskem trgu. Ker naj bi se stroški virov zvišali, je nujno, da z njimi varčno upravljamo, pri čemer je zlasti pomembno ravnanje z izdelki ob koncu njihove življenjske dobe. Industrijska strategija, ki bi se osredotočala na trajnost izdelkov, bi ublažila stroške surovin, tako da bi bilo mogoče predvideti donosnost naložb in koristi, zlasti tistih, ki so povezane z zvestobo strank.

Na koncu je treba omeniti tudi vlogo javnih organov, ki naj bi spodbujali dobro industrijsko prakso in bi bili v svoji nabavni politiki za zgled ter podpirali ozaveščanje državljanov (na primer prek združenj) o odgovorni potrošnji in boljšem vzdrževanju izdelkov.

Trajnost izdelkov kot javni in politični izziv

Vrsta evropskih poročil in zakonodajno delo v državah članicah sta pokazala, da se je treba posvetiti vprašanju vse pogostejšega obnavljanja blaga.

Mnenje, ki ga je posvetovalna komisija za spremembe v industriji pri Evropskem ekonomsko-socialnem odboru podala 17. oktobra 2013 in v katerem je oblikovala vrsto priporočil, o katerih je bilo doseženo soglasje, je prvi korak k skupnemu stališču. V njem je opredeljena razlika med „tehničnim“ programiranim zastaranjem v ožjem smislu, posrednim zastaranjem, zastaranjem zaradi nezdržljivosti in psihološkim zastaranjem zaradi tržnih kampanj.

Na podlagi teh prvih dokumentov je Evropski ekonomsko-socialni odbor pripravil študijo o učinku oznake trajanja uporabe izdelkov na potrošnike. V njej je zlasti potrdil, da 92 odstotkov Evropejcev želi, da se na izdelkih označi življenjska doba (ali trajanje). Prikazal pa je tudi, v kolikšni meri je konkurenčnost evropskih podjetij odvisna od zaupanja potrošnikov v podjetja.

Ta evropska prizadevanja se skladajo z javnimi politikami, ki so jih oblikovale države članice.

- Belgija je bila prva, s tem ko je februarja 2012 sprejela resolucijo senata o boju proti programiranemu zastaranju izdelkov, povezanih z energijo. V njej med drugim priporoča, da bi na evropski ravni uvedli označevanje življenjske dobe izdelkov, povezanih z energijo (žarnic, računalnikov, prenosnih telefonov itd.), in možnost popravila.

- Francija je vzporedno s pobudami nacionalnih podjetij dopolnila svojo zakonodajo, tako da je avgusta 2015 sprejela zakon o energetskem prehodu, v katerem je programirano zastaranje opredelila za kaznivo, v zakonu iz marca 2014 o potrošnji pa je pojasnila pravice potrošnikov glede zakonite garancije o skladnosti in razpoložljivosti nadomestnih delov.
- Nizozemska zakonodaja določa, da zakonita garancija o skladnosti traja najmanj dve leti. Za nekatero blago, zlasti osebne avtomobile, pralne stroje in druge izdelke, za katere se šteje, da trajajo dlje, lahko velja daljša garancija o skladnosti, odvisno od trajanja povprečne življenjske dobe, ki jo lahko potrošnik od izdelka upravičeno pričakuje.
- Finska v okviru zakona o varstvu potrošnikov prav tako omogoča podaljšanje garancijske dobe. V njegovi preambuli je določeno, da je za neskladnost, ki jo je pripisati proizvodnji izdelka, na primer vozila, gradbenega materiala ali električnih gospodinjskih aparatov, čeprav se pojavi več kot dve leti po dobavi blaga, odgovoren prodajalec. Ta model je podoben nizozemskemu sistemu. Življenjsko dobo blaga določi posrednik na podlagi meril, kot sta cena blaga in sestavnih delov ali uporaba, na primer pogostost uporabe. Zakonodajalec ni ustvaril seznama glede pričakovane življenjske dobe za posamezne izdelke, lahko pa se posamezni primeri preučijo na podlagi priporočil *Consumer Dispute Board*.
- V Španiji je bila 24. junija 2014 na konferenci o novih modelih organizirane potrošnje, ki jo je organiziral Evropski ekonomsko-socialni odbor, sprejeta „madridska resolucija“ o boljši praksi na področju sodelovalne potrošnje in programiranega zastaranja.
- V Avstriji so uvedli oznako odličnosti za električne in elektronske izdelke, zasnovane tako, da trajajo dlje in da so popravljivi.
- Švedska pa je sprejela vrsto davčnih ukrepov, ki bodo začeli veljati januarja 2017 in s katerimi naj bi okrepila sektor popravil, recikliranja in krožnega gospodarstva. Z njimi želi:
 - zmanjšati stroške popravil z zmanjšanjem stopnje DDV za nekatero blago (kolesa, čevlje in obleko) s 25 na 12 odstotkov,
 - omogočiti potrošnikom, ki se odločijo za popravilo električnega gospodinjskega aparata, da od svojih davkov odbijejo 50 odstotkov stroškov dela,
 - obdavčiti izdelke, ki vsebujejo material, ki ga ni mogoče ali ga je težko reciklirati in popraviti.

Te določbe so zasnovane kot naložba, pri kateri se predvideva, da naj bi bili stroški, povezani z onesnaževanjem, ravnanjem z odpadki in brezposelnostjo, višji.